

Razvoj SRPSKE

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE U AKCIJI OČUVANJA PRIRODE RS

Da nam
Srpska
sva zablista

Intervju Predrag Tomić

Ekološka svijest
još nedovoljno
razvijena

str. II i III

NEDOSTATAK ENERGENATA I ZAGAĐENJE ŽIVOTNE SREDINE
POSLEDICA NERACIONALNOG KORIŠTENJA RESURSA

Obnovljivi izvori
ŠTEDE ENERGIJU

str. IV i V

Finansirano 211 projekata

Komunalni
otpad prioritet

str. V

Ekološka svijest još

Potrebno edukovati stanovništvo o načinima očuvanja životne sredine, smanjenju emisije faktora koji utiču na klimatske promjene, načinima razdvajanja otpada i štetnostima koje neplanski deponovan otpad izaziva po životnu sredinu, kao i mogućnosti prerade otpada

Fond za zaštitu životne sredine Republike Srpske u svom dosadašnjem radu realizovao je četiri javna poziva, gdje je u projekte iz oblasti zaštite životne sredine na teritoriji Srpske plasirano blizu tri i po miliona maraka, te sufinansirano oko tri stotine projekata,

rekao je u intervjuu za naš list **Predrag Tomić**, direktor ove institucije.

- Između mnogih, Fond je sufinansirao 2009. godine izradu tri georeferencirane kapitalne baze podataka, tačnije Bazu podataka lokalnih i divljih deponija RS, Bazu podataka izvorišta i zona sanitarne zaštite izvorišta opštinskih centara Srpske, te Bazu podataka kvaliteta poljoprivrednog zemljišta sjevernog dijela RS

- naglasio je Tomić. On je dodao da navedeni projekti predstavljaju solidnu osnovu da se u budućem periodu pristupi sanaciji komunalnih i divljih deponija, izradi projekata zona sanitarne zaštite svih izvorišta, kao i očuvanju kvaliteta zemljišta, a sve to u skladu s evropskim zakonodavnim okvirima i praksom. Prema njegovim riječima, na osnovu prikupljenih podataka 2010. godine, sufinansirana je i sanacija deponija komunalnog otpada u Prijedo-

ru, Mrkonjić Gradu, Istočnom Novom Sarajevu, Foči, kao i sanacija niza divljih deponija u Gackom, Višegradu, Novom Gradu.

FOKUS: Koliko je životna sredina u RS zaista čista i zaštićena, te koliko stanovništvo vodi brigu o njoj? Međunarodni dan zaštite životne sredine obilježava se 5. juna, koliko se pridaje važnosti i izdvaja u sektor zaštite životne sredine kod nas?

TOMIĆ: Ako posmatramo posljednje dvije decenije jasno je da je RS prošla kroz mnoge poteškoće. Usljed toga, tek poslije devedesetih godina sektor zaštite životne sredine počeo je da prima bitnu ulogu, ali ni danas se ne možemo pohvaliti dovoljno razvijenom ekološkom svijesću javnosti. Da bi se stanje na području zaštite životne sredine poboljšalo, svakako je potrebno najprije edukovati stanovništvo o načinima očuvanja životne sredine, smanjenju emisije faktora koji utiču na klimatske promjene, načinima razdvajanja otpada i štetnostima koje neplanski deponovan otpad izaziva po životnu

sredinu, kao i mogućnosti prerade otpada. To je dugotrajan posao, koji zahtijeva mnogo truda, ali Fond se od početka djelovanja uključio u proces edukovanja stanovništva.

FOKUS: Koliko su opasne materije problem u RS, koliko se one adekvatno odlaze? S obzirom na neobnovljivost prirodnih resursa, koliko reciklaža otpada postaje neophodna u narednom periodu?

TOMIĆ: Opasne materije koje nekontrolisano dospiju u prirodu prijetu da onečiste vodu, vazduh i zemljište, što je, dugoročno posmatrano, veoma ozbiljan problem jer je potrebno mnogo vremena da se dostigne prvobitno stanje. U svim razvijenim zemljama precizno je uređen način

zbrinjavanja opasnih materija, kako se ne bi desilo da izazovu ekološka onečišćenja i samim tim doprinesu narušavanju zdravlja stanovništva. Pošto se određeni proizvod iskoristi, ambalaža se obično baca i od atraktivnog pakovanja pretvara se u faktor zagađenja životne sredine. RS proteklih godina pridaje veći značaj reciklaži, odnosno ponovnom iskoristavanju sirovina, to jest raznih otpadaka koji se mogu reciklirati, ali još ne u onoj mjeri kako se to radi u razvijenim evropskim zemljama. Reciklažom se postižu višestruki, pozitivni efekti, a razvrstavanjem otpada na samom izvoru, u domaćinstvu, školi, kancelariji, fabrici i na ulici, svaki pojedinac doprinosi da se dobije čistiji i kvalitetniji materijal

za dalju upotrebu, te manja količina otpada koja se ne može dalje upotrijebiti.

FOKUS: Koji su danas glavni zagađivači u RS?

TOMIĆ: Jedan od glavnih zagađivača u RS svakako je komunalni otpad. S obzirom na to da ne postoji razvijen sistem selekcije, odnosno separacije komunalnog otpada, kao ni razvijen sistem reciklaže, veoma veliki problem svakako predstavljaju divlje deponije. Prema istraživanju kojim Fond raspolaže, trenutno ih u Srpskoj ima oko 550, na kojima je veći dio plastične ambalaže, koje je danas sve više iz kućnog otpada. Što se tiče emisije SO₂, CO₂, NO_x i čvrstih čestica, ono je manje nego devedesetih godina, zbog smanjenja kapaciteta in-

Zagađivač plaća

Što se tiče izdvajanja u sektor zaštite životne sredine, Tomić napominje da u Srpskoj još nije operativan nijedan pravilnik koji po sistemu "zagađivač plaća" obavezuje obveznike plaćanja naknade da određena sredstva ulože u zbrinjavanje materijala, koji poslije upotrebe postaju otpad. Radi o ambalažnom otpadu, otpadnim gumama, elektronskom i električnom otpadu, otpadnim uljima i mazivima, otpadnim baterijama i akumulatorima, otpadnim automobilima. U svim zemljama u okruženju, kao i u EU, takvi pravilnici su na snazi i omogućavaju da se prikupljenim sredstvima pokreću akcije čišćenja urbanih prostora, sufinansira izgradnja reciklažnih centara, edukuje stanovništvo.

Fond za zaštitu životne sredine

FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE RS

nedovoljno razvijena

Zaštita izvorišta

Direktor Fonda za zaštitu životne sredine napominje da će, zajedno s agencijama oblasnih riječnih slivova Sava i Trebišnjica, uskoro pristupiti i finansiranju izrade projekata sanitarne zaštite izvorišta, kojima bi se lokalne vlasti mogle pojaviti kod domaćih i međunarodnih kreditnih institucija za realizaciju navedenih projekata.

dustrije, ali i na tom planu neophodno je djelovati poštujući Evropsku direktivu o energetske efikasnosti. Takođe, treba napomenuti i da je još neriješen status odlaganja animalnog otpada u za to posebno obezbijeđena odlagališta ili korišćenje ovog otpada kao energenta.

FOKUS: Dokle se stigo s pripremom zakona o Fondu i šta on konkretno predviđa?

TOMIĆ: Vlada Srpske nedavno je usvojila Nacrt zakona o Fondu i finansiranju zaštite živo-

tne sredine, koji se trenutno nalazi na dnevnom redu 7. sjednice Narodne skupštine Srpske. S obzirom na to da ovaj nacrt treba proći javnu raspravu, nezahvalno bi bilo da se komentarišu pojedine odredbe istog. Nadamo se da će do kraja ove godine biti donesen zakon kojim će biti uređen status i djelatnost Fonda za zaštitu životne sredine, te osnovne odredbe o naknadama, kriterijumima i obveznicima plaćanja naknada, kao i ostalo bitno za rad Fonda.

FOKUS: Šta podrazumijevaju takozvane ekološke takse na različite kategorije čvr-

stog otpada?

TOMIĆ: Ekološke takse jesu takse kojima se definiše iznos naknada na različite kategorije proizvoda koji se uvoze ili proizvode u RS i BiH, a koji će vremenom postati otpadni materijal.

Spadaju u nadležnost Fonda, mada njihovo prikupljanje još nije započelo. U skladu s evropskim direktivama o otpadu, programima zaštite životne sredine, zakonskom regulativom, Zakonom o upravljanju otpadom i Zakonom o Fondu za zaštitu životne sredine, u narednom periodu, iniciraćemo da Ministarstvo za prostorno planiranje, građevinarstvo i ekologiju RS donese

podzakonske akte - pravilnike kojima će se uređiti vrste i iznosi naknada - taksi, koje plaćaju obveznici plaćanja naknade na posebne kategorije proizvoda, te način upravljanja posebnim vrstama otpada. U

te posebne kategorije otpada spadaju otpadna električna i elektronska oprema i uređaji, otpadne gume, otpadna plastična ambalaža, otpadne baterije i akumulatori, otpadna ulja, te otpadni automobili. Dakle, taksa je planirana za proizvode koji u skorom periodu prijete da postanu otpad. Uvođenjem gore pomenutih ekoloških taksi po principu "zagađivač plaća", koje još jedino nisu uvedene u BiH, Fond za zaštitu životne sredine RS znatno bi povećao svoje operative sposobnosti, od čega bi najveću korist u smislu povećanja broja zaposlenih po principu održivog razvoja oblasti zaštite životne sredine imali krajnji korisnici Fonda. Važno je naglasiti da kroz buduća sredstva, koja budu namjenski uplaćivana u Fond, Fond jednim dijelom planira

da se usmjerava prema poslovima iz oblasti energetske efikasnosti, što je posebno važno sa aspekta budućih evropskih politika u ovoj oblasti.

FOKUS: Nedavno je usvojena Uredba o ambalaži i ambalažnom otpadu. Šta ona predviđa i koliko je provodljiva od strane Fonda za zaštitu životne sredine?

TOMIĆ: Uredba o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom

TOMIĆ: Ako posmatramo slične fondove i agencije iz regiona, u prvom redu Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Hrvatske, Fond za zaštitu životne sredine Srbije, Agenciju za zaštitu životne sredine Crne Gore, realno je očekivati da će kroz narednih nekoliko godina Fond za zaštitu životne sredine RS izrasti u veoma perspektivnu, u svakom smislu aktivnu, instituciju. Jedan od naših glavnih ciljeva u du-

gorem smislu jeste da u RS počne ciklus sakupljanja, odnosno razdvajanja posebnih kategorija otpada, te da se uvede sistem na-

plate naknada na posebne kategorije otpada. Takođe, u oblasti međunarodne saradnje, prioritetne aktivnosti Fonda odnosiće se na praćenje trendova u oblasti ekonomskih instrumenata u zaštiti životne sredine i uspostavljanje saradnje sa fondovima iz susjednih zemalja radi razmjene iskustva i informacija, kao i radi poboljšanja poslovanja. Fond će nastaviti saradnju s UNDP, Komisijom EU, SIDOM, GTZ, USAID, UNEPOM, kao i mnogim drugim međunarodnim institucijama, a sve u cilju usaglašavanja propisa u RS s međunarodnim standardima i propisima i što kvalitetnijeg poslovanja Fonda.

U budućem periodu pristupiće se sanaciji komunalnih i divljih deponija, izradi projekata zona sanitarne zaštite svih izvorišta, kao i očuvanju kvaliteta zemljišta

objavljena je u Službenom glasniku Republike Srpske, broj 50/11. Uredbom se propisuju način postupanja s ambalažom i ambalažnim otpadom i obaveze učesnika sistema za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom, s tim da Fond za zaštitu životne sredine nema nikakvu ulogu, po ovoj uredbi. Takođe, ova uredba je temporalnog karaktera, što se jasno vidi iz odredbe člana 37 koji glasi "Ova uredba prestaje da važi donošenjem i stupanjem na snagu Zakona o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom".

FOKUS: Kako vidite Fond za zaštitu životne sredine RS u narednih pet godina? Kakvi su vaši dugoročni planovi?

NEDOSTATAK ENERGENATA I ZAGAĐENJE ŽIVOTNE SREDINE POSLJEDICA NERACIONALNOG

Obnovljivi izvori štede

U pogledu energetske potrošnje, svijet se suočava s dva problema, odnosno jedan predstavlja nedostatak energenata i nesigurnost u njihovoj isporuci, a drugi zagađenje životne sredine i mogući negativni uticaji na klimu, prouzrokovani prekomjernim i neracionalnim korištenjem energenata.

U Fondu za zaštitu životne sredine Republike Srpske kažu da se u pogledu razvijanja netradicionalnih oblika proizvodnje energije u Srpskoj nije daleko otišlo, ali da u posljednje vrijeme postoji volja na uspostavljanju zakonodavnog okvira koji bi omogućio njeno racionalno upravljanje, te afirmaciju obnovljivih izvora energije.

- U skladu s tim, Vlada RS ove godine donijela je Uredbu o proizvodnji i potrošnji energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije, te se ovim aktom definiše podsticaj proizvodnji energije iz obnovljivih izvora - napominju u Fondu.

Potrebu za novim pristupom u korištenju energije pokazao je i grad Banja Luka, organizovanjem konferencije pod nazivom "Energetski dani", na kojoj je učestvovalo više od 300 eminentnih stručnjaka iz BiH i inostranstva. Cilj ovog skupa bio je da se stručnim krugovima, ali i široj javnosti, skrene pažnja na uticaj energije kao faktora koji utiče na klimatske promjene.

Nedavno je održana i međunarodna konferencija pod nazivom "Gospodarenje energijom u kulturnoj baštini", čiji je cilj bio da obezbijedi bolje upravljanje energijom na objektima spomeničkog i kulturno-istorijskog nasljeđa. Predstavnici Fonda za zaštitu životne sredine RS predstavili su svoj rad pod nazivom "Faksimilska rekonstrukcija vile 'Božić' s primjenama mjera energetske efikasnosti", te ostvarili mnoge kontakte i stekli nova znanja iz aktuelnih oblasti zaštite životne sredine, zaštite kulturno-istorijskog nasljeđa i primjene mjera energetske efikasnosti.

- Mi smo institucija koja je osnovana da svojim djelovanjem omogućiti zaštitu svih prirodnih vrijednosti životne sredine, podržava racionalno upravljanje energetskom potrošnjom i afirmisanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora - podsjećaju u Fondu.

Ova institucija u narednom periodu podržaće i projekte koji u svojoj implementaciji vode računa o tome da do 2020. godine obezbijede 20 odsto uštede energije, a naročito u oblastima transporta, zgradarstva i proizvodnih procesa.

- Racionalnim korištenjem toplotne energije i povećanjem energetske efikasnosti objekata smanjuje se količina štetne emisije gasova, koja dovodi do efekta staklene bašte i drugih štetnih gasova koji nastaju u procesu sagorijevanja, a sve to zajedno

Ulaganja
bi privre

stavlja nas u red zemalja koje dosljedno poštuju potpisane konvencije i vode računa o smanjenju faktora koji utiču na klimatske promjene - kazali su u Fondu. U Fondu podsjećaju na nedavni događaj u Japanu, koji je ponovo istakao važnost nuklearne bezbjednosti u svjetu. U Evropi je odlučeno da se nuklearna bezbjednost ne zaustavlja na granicama zemalja, nego da se iz tog razloga uradi bezbjedna procjena svih nuklearnih elektrana do decembra 2011. godine.

- Ekološke posljedice energetske potrošnje tema je koja je predugo zapostavljena. Međutim, iako se i dalje ne vodi dovoljno računa o ekološkim, ekonomskim, socijalnim i bezbjednosnim aspektima korištenja energije u svrhu zadovoljavanja energetske potreba, ovaj problem prepoznat je u velikom broju prvenstveno razvijenih zemalja - ističu u

Fondu i dodaju da raspolaganje energijom mora biti u skladu s politikom održivog razvoja, kroz racionalno planiranje potrošnje, implementaciju mjera energetske efikasnosti, pri čemu prioritet mora biti dat obnovljivim izvorima energije.

Obavezujući cilj do 2020. godine jeste da 20 odsto iskorištene energije bude iz obnovljivih izvora. U Evropi je 2009. godine više od 60 odsto novoinstaliranih energetskih objekata bilo iz obnovljivih izvora, a paralelno s ovom akcijom radi se i na uštedi energije primjenom zelenih vozila, pametnih mreža, kao i skladištenja ugljen-dioksida u obezbijeđene prostore.

Takođe, dalja ulaganja u obnovljive izvore energije obezbijedila bi privredni rast te zapošljavanje mnogo radnika.

Procjena je da je na evropskom tržištu, obezbjeđujući ulaganje od 300 milijardi evra, na ovim poslovima zaposleno oko tri i po miliona ljudi.

Energetska efikasnost predstavlja niz planiranih i provedbenih mjera u cilju maksimalnih ušteda u potrošnji energije, pri čemu nivo udobnosti i stopa proizvodnje moraju biti očuvane. Jednostavnije rečeno, energetska efikasnost omogućuje obavljanje istog posla, odnosno grijanje, hlađenje, rasvjeta, proizvodnja, transport, uz mnogo manju količinu energije, što je omogućeno tehnološkim napretkom. Energetska efikasnost se nikako ne bi smjela smatrati štednjom, jer štednja podrazumijeva izvjesna odricanja, dok je energetskom efikasnošću omogućen potpuni komfor u obavljanju aktivnosti.

Ulaganja u energetska efikasnost i inovativne tehnologije jesu starter za ekonomski rast. To je razlog zašto postoji saglasnost da, u vođenju fiskalne konsolidacije, rashodi i podsticanje održivog razvoja u oblastima kao što su energija i inovacije zaslužuju prioritet.

Fond za zaštitu životne sredine

ALNOG KORIŠTENJA RESURSA energiju

...a u obnovljive izvore energije obezbijedila
...edni rast, te zapošljavanje mnogo radnika

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE RS ZA TRI GODINE FINANSIRAO 211 PROJEKATA

Komunalni otpad prioritet

Na teritoriji Srpske postoji preko 300 deponija, a ukupna procijenjena sredstva potrebna za sanaciju ovih lokalnih i divljih deponija iznose oko deset miliona evra

Dodjeljivanje finansijske pomoći programima i projektima iz oblasti zaštite životne sredine, Fond za zaštitu životne sredine Republike Srpske započeo je 2008. godine po usvajanju Pravilnika o načinu i kriterijumima za dodjelu finansijskih sredstava Fonda za programe i projekte iz oblasti zaštite životne sredine. Tokom 2008, 2009. i 2010. godine raspisana su četiri javna poziva i odobreno 211 projekata sa oko tri i po miliona maraka.

U Fondu kažu da se problem otpada, kao evidentan problem iz oblasti zaštite životne sredine Srpske, svake godine u programu rada Fonda postavlja kao prioritet, te su i projekti koji doprinose rješavanju ovog problema zastupljeni u svim javnim pozivima, a posebno kada je u pitanju sanacija divljih deponija, sanacija deponija komunalnog otpada, po-

dizanje javne svijesti stanovništva o odvojenom prikupljanju otpada.

Jedan od najvažnijih projekata iz ove oblasti jeste identifikacija, kategorizacija i izrada baze podataka lokalnih i divljih deponija na teritoriji Republike Srpske s procjenom finansijskih sredstava potrebnih za njihovu sanaciju - remedijaciju, kako bi se sistematski pristupilo sanaciji ovih deponija i dovođenje u stanje prihvatljivo za životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Implementacijom ovog projekta utvrđeno je da na teritoriji Srpske postoji preko 300 deponija, a ukupna procijenjena sredstva potrebna za sanaciju ovih lokalnih i divljih deponija iznose oko deset miliona evra.

Najveći broj finansijski podržanih projekata, njih 104, odnosi se na oblast uređenja javnih površina, riječnih i jezerskih obala te zaštitu izvorišta.

- Ovom prilikom podržani su projekti u Nacionalnom parku Sutjes-

ka, i to uređenje jezera Donje Bare, te u Nacionalnom parku Kozara uređenje vodotoka Staronica - Bijela voda, kao i drugi projekti uređenja rijeka Drine, Bosne, Čehotine, Vrbanje, Paljanske Miljacke i drugih rijeka na teritoriji Srpske - podsjetili su u Fondu.

Svake godine, Fond finansijski pomaže i monitoring kvaliteta površinskih i podzemnih voda na teritoriji RS. U Fondu napominju da su projekti podizanja svijesti javnosti o zaštiti životne sredine sastavni su dio njihovih aktivnosti, a uglavnom ih sprovode nevladine organizacije i udruženja građana, a odnose se na edukaciju učenika u školama.

Fond je pokrenuo i aktivnosti monitoringa zagađenja zemljišta u okviru izrade trajnog monitoringa poljoprivrednog zemljišta Srpske, a osim navedenih, Fond finansijski podržava i projekte zaštite biodiverziteta, projekte održivog korišćenja prirodnih dobara, naučno-istraživačke projekte, kao i nabavku uređaja i opreme.

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE OBAVEZA RS I BiH ZA ČLANSTVO U EU

Za buduće generacije

Cilj politike zaštite životne sredine EU zasniva se na preventivnim aktivnostima, principu "zagađivač plaća", uklanjanju ekološke štete na samom izvoru, zajedničkoj odgovornosti i integraciji zaštite životne sredine

Republika Srpska i BiH, prije nepune tri godine, potpisala je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, čime je po prvi put stupila u ugovorne odnose s Evropskom unijom, a kroz sprovođenje odredbi Sporazuma pokazalo se koliko je Srpska u segmentu zaštite životne sredine daleko od evropskih standarda.

U Fondu za zaštitu životne sredine RS kažu da, prema tome, oni treba da pruže dobru osnovu za predstojeće pregovore o ulasku BiH u EU, iz razloga koji se odnose na stepen usklađenosti i provođenje evropskog zakonodavstva u oblasti zaštite životne sredine.

- Cilj politike zaštite

životne sredine EU jeste da promoviše održivi razvoj i očuva životnu sredinu za sadašnje i buduće generacije. Zasniva se na preventivnim aktivnostima, principu "zagađivač plaća", uklanjanju ekološke štete na samom izvoru, zajedničkoj odgovornosti i integraciji zaštite životne sredine - pojašnjavaju u Fondu.

Pravne tekovine EU sadrže preko 200 ključnih pravnih akata koji pokrivaju kako horizontalno zakonodavstvo, tako i sektorsko, odnosno kvalitet vazduha, upravljanje otpadom, kvalitet vode, zaštitu prirode, kontrolu industrijskog zagađenja i upravljanje rizikom, hemikalije, klimatske promjene, te za-

štitu od buke. Međutim, usklađivanje s pravnim tekovinama EU zahtijeva znatne investicije, te je za Srpsku veoma bitno da zajedno s drugim entitetom, Federacijom BiH, spremno sprovede promjene, koje će joj otvoriti put ka EU i korišćenju fondova, koji su namijenjeni unapređenju stanja u oblasti zaštite životne sredine.

- U pretprijetnom periodu, sve do samog stupanja u članstvo EU, Srpska putem BiH korisnica je pretprijetnog programa pomoći IPA, odnosno IPA sredstava, koji se realizuje kroz pet komponenti, te koje će osigurati da odgovarajuće institucije u RS razvijaju institucionalni kapacitet i steknu praktično iskustvo u upravljanju znatno većim sredstvima pomoći - ističu u Fondu.

Trenutno RS, putem BiH, kao potencijalni kandidat za članstvo, može da koristi sredstva u vidu donacije, ali samo iz prve dvije IPA komponente.

- Sticanjem statusa kandidata, otvoriće nam se mogućnost korišćenja novca iz preostale tri IPA komponente, pod uslovom da se radi na ispunjavanju

drugih obaveza koje se tiču članstva u EU - napominju u Fondu.

Inače, BiH koristi IPA sredstva od 2007. godine, a u vremenskom periodu od 2007. do 2010. godine, odobren je ukupan iznos od 332 miliona evra IPA sredstava, za prve dvije komponente.

- Zahvaljujući prethodno dogovorenim proporcijama raspodjele, približno 35 odsto ovih sredstava usmjereno je u projekte koji se odnose na razvojne prioritete Srpske. Posebno treba istaći važnost odobrenih sredstava EU u ovom periodu za različite infrastrukturne projekte, koji se odnose na prioritete razvoja u RS, u iznosu od približno 30 miliona evra - istakli su u Fondu.

U okviru navedenih sredstava u ovom periodu, BiH je odobren iznos od približno 66 miliona evra sredstava za projekte namijenjene zaštiti životne sredine, te je od ovog iznosa obezbijeden određeni

dio sredstava za realizaciju projekata zaštite životne sredine u RS, koji se većinom odnose na obnovu i rekonstrukciju sistema vodostabdijevanja, te regulisanje tretmana otpadnih voda u ovom entitetu.

- U ovom smjeru, Fond za zaštitu životne sredine RS obezbijedio je dio sredstava za projekte sanacije divljih odlagališta otpada u okviru dvije regionalne deponije putem IPA sredstava za period od 2011. do 2013. godine - kažu u Fondu. Sticanjem statusa kandidata zemlje za članstvo u EU, sredstva pomoći bila bi znatno veća na godišnjem nivou, a u tom smislu očekuju se i znatno veća sredstva za zaštitu životne sredine u Srpskoj.

Pored IPA sredstava, uskoro se otvara i veliki broj programa EU, koji će Republici Srpskoj omogućiti pristupanje određenim sredstvima EU, a koja će pomoći da se unaprijedi stanje u pojedinim se-

gmentima zaštite životne sredine. Neki od ovih programa jesu Life program, koji se odnosi na implementaciju direktive EU o očuvanju ptica, direktive o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore, Naturi 2000, te dokumenta Evropske komisije koji se odnose na sprečavanje gubitka biodiverziteta, Marko Polo program, koji se odnosi na manje zagađenje životne sredine i efikasniji transport robe, te program "Inteligentna energija za Evropu", aktivnosti koje se odnose na nove i obnovljive izvore energije, na energetska efikasnost i usklađivanje sa zakonodavnim okvirom iz oblasti energije.

- Preduslov da RS dobije ova sredstva jeste pripremanje dovoljnog broja kvalitetnih projekata iz oblasti zaštite životne sredine, koji su usklađeni s prioritetima regionalnog razvoja, te da ove projekte kandiduje za sredstva EU - napomenuli su u Fondu.

Fond za zaštitu životne sredine

FOND PODRŽAO 28 PROJEKATA SANACIJE DIVLJIH DEPONIIJA ŠIROM RS

Rijekama vratili sjaj

Fond za zaštitu životne sredine RS finansirao više važnih projekata, a nastaviće i dalje aktivno da učestvuje u sufinansiranju projekata iz oblasti zaštite životne sredine kao svojoj primarnoj aktivnosti, a sve u cilju zaštite životne sredine RS

U svom dosadašnjem radu Fond za zaštitu životne sredine RS finansirao je više važnih projekata, a nastaviće i dalje aktivno da učestvuje u sufinansiranju projekata iz oblasti zaštite životne sredine kao svojoj primarnoj aktivnosti, a sve u cilju zaštite životne sredine RS.

U oblastima sanacija deponija komunalnog otpada i sanacija divljih deponija, Fond za zaštitu životne sredine Republike Srpske podržao je ukupno 28 projekata na teritoriji cijele Srpske, jer je prilikom odabira jedan od kriterijuma bio i teritorijalna zastupljenost.

Neki od korisnika sredstava bili su, opština Ne-

vesinje, KP "Komunalac" iz Foče, Administrativna služba opštine Vlasenica, Turistička organizacija opštine Kalinovik i mnogi drugi. Izdvaja se i projekat Komunalnog preduzeća "Park" iz Mrkonjić Grada, pod nazivom "Uređenje deponije otpada na podovima", kao i projekat Komunalnog preduzeća "Rad" a.d. Istočno Sarajevo pod nazivom "Sanacija deponije komunalnog otpada kupačke stijene". Zajedničkim sredstvima Fonda za zaštitu životne sredine RS i KP "Park" i "Rad", projekti su u potpunosti realizovani. Ograđene su deponije željeznim stubovima i postavljenje pletene i bo-

dljikave žice, izvršeno je prosijecanje i uređenje protivpožarnog puta širine četiri metra do šest metara oko deponije, betoniranje podloge i postavljanje kontejnera koji će služiti kao čuvarska kuća, asfaltiranje ulaznog puta u deponiju i priprema ulaznog dijela deponije za formiranje zelenih površina.

U oblasti uređenje rijeke, jezera i zaštite izvorišta Fond je prilikom odabira podržao ukupno 27 projekata. Između ostalih, izdvaja se projekat Udruženja za razvoj kulture i turizma "Mozaik" iz Srebrenice, pod nazivom "Uređenje obala rijeke Drine", kao i projekat "Razvojno-edukacionog

centra" Modriča, pod nazivom "Uređenje dijela korita rijeke Bosne".

Cilj projekta bio je uređenje dijela obale rijeke Bosne i Drine i postavljanje tabli sa zabranom deponovanja smeća, a aktivnosti koje su sprovedene prilikom realizacije bile su košenje šiblja i drugog

sitnog rastinja, vađenje odbačenih guma i drugog otpada iz rijeke, zemljani radovi na ravnanju terena, dovoz zemlje i razgrtanje kako bi se postavio drveni sto i klupe, zatim izrada i postavljanje info-table s ekološkim porukama i nazivima institucija koje su finansijski podržale projekat, postavljanje stolova i klupa. Projekti su završeni u oktobru 2010. godine.

U oblasti monitoring i zaštita zemljišta i voda, između četiri podržana projekta izdvaja se projekat Instituta za vode Bijeljina, pod nazivom "Monitoring kvaliteta površinskih voda u RS u 2010. godini".

U toku prvih osam mjeseci 2010. godine rađena su ispitivanja stanja

kvaliteta voda vodotoka RS u okviru nacionalnog nadzornog monitoringa, operativnog monitoringa i međunarodnog nadzornog monitoringa.

Do januara 2011. godine, u potpunosti su završene tri serije mjerenja i započeta četvrta serija mjerenja i to 81 odsto od ukupno ugovorenog posla.

Nacionalni nadzorni monitoring i operativni monitoring sastojali su se od četiri serije ispitivanja (od marta do avgusta 2010. godine), uz istovremeno mjerenje protoka. U svakom ciklusu ispitivanja obavljena su mjerenja fizičko-hemijskih parametara, kao i ispitivanja mikrobioloških i bioloških pokazatelja kvaliteta vodotoka.

Razvoj SRPSKE

U BANJOJ LUCI SVEČANO OBILJEŽEN SVJETSKI DAN ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju otvoreno za sve nevladine organizacije koje rade na unapređenju životne sredine.

Zaštita životne sredine jedan od ključnih elemenata održivog razvoja RS. Sve je u našim rukama, poručila Golićeva

U parku "Petar Kočić" u Banjoj Luci juče je održana centralna manifestacija obilježavanja 5. juna, Svjetskog dana zaštite životne sredine, koju je organizovao Fond za zaštitu životne sredine Republike Srpske, u saradnji s Ministarstvom za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS.

Tema ovogodišnje proslave Svjetskog dana zaštite životne sredine jeste šume, pa je manifestacija organizovana pod sloganom "Šume-priroda na usluzi".

Srebrenka Golić, ministarka za prostorno planiranje, građevinarstvo i ekologiju RS,

Mi čuvamo šume, šume čuvaju nas

rekla je da su vrata Ministarstva otvorena za sve nevladine organizacije koje rade na unapređenju životne sredine.

- Zaštita životne sredine jedan je od ključnih elemenata održivog razvoja RS. Sve je u

našim rukama. Zaštitimo našu prirodu, učinimo to za ljepšu Srpsku, da nam Srpska zauvijek zablista - rekla je Golićeva.

Prema riječima **Predraga Tomića**, direktora Fonda za zaštitu životne sredine RS, 5. juna se svake godine obilježava kao Dan zaštite životne sredine i taj dan služi da bi se sumirali rezultati rada u protekloj godini.

- Ono što mi možemo reći to je da se RS zahvaljujući Vladi RS, Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS i drugim organizacijama u značajnoj mjeri približava usvajanju svih evropskih direktiva koji se tiču kako životne sredine, tako i klimatskih promjena. Nadamo se da smo na pravom putu, jer trudimo se da svaka nova generacija ulazi u zdraviju i zaštićeniju životnu sredinu. Prioritet Fonda u narednom periodu je rješavanje pro-

blema ambalažnog otpada - naglasio je Tomić.

Goran Vukmir, šef Kancelarije UNDP u Banjoj Luci, istakao je da građani Banje Luke još nisu dovoljno ekološki osviješteni, ali da je vidljiv napredak u odnosu na prošle godine i da ovakve manifestacije služe tome.

- U saradnji s Gradom Banja Luka imamo u planu projekat čišćenja Vrbasa od izvora do ušća i nadamo se da ćemo to proširiti na druge rijeke u RS - rekao je Vukmir.

Svjetskom danu zaštite životne sredine doprinos su dali i učenici četiri banjolučke osnovne škole, koji su upriličili program u kojem su istakli značaj očuvanja okoline.

U programu su učestvovali učenici OŠ "Miloš Crnjanski", "Ivo Andrić", "Desanka Maksimović" iz Dragočaja i "Aleksa Šantić". Svoj doprinos manifestaciji dali su i članovi Druš-

tva za zaštitu životinja "Noa" iz Banje Luke.

Sonja Šukalo, učenica OŠ "Aleksa Šantić", rekla je da se trudi da ne zagađuje životnu sredinu i savjetuje svoje kolege da čuvaju šume i okolinu.

- U okviru škole imamo sekciju za zaštitu životne sredine i učimo šta treba da radimo kako bi zaštitili sredinu i da je što manje zagađujemo - rekla je Sonja.

U okviru obilježavanja Svjetskog dana zaštite životne sredine bio je raspisan konkurs za najbolje likovne i literarne radove na temu zaštite životne sredine.

Prvo mjesto za likovni rad pripalo je **Dušanu Krmincu** iz OŠ "Miloš Crnjanski" Banja Luka i **Filipu Topiću**, učeniku OŠ "Petar Petrović Njegoš" iz Teslića.

Najbolji rad u literarnoj sekciji napisao je **Goran Čolić** iz OŠ "Sveti Sava" iz Rogatice.

Dodatak realizovan uz pomoć Fonda za zaštitu životne sredine RS

UREDNIK
Snježana MILANKOVIĆ

NOVINARI
Bojana MILAKOVIĆ
Željko DERAJIĆ

DTP
Siniša LAKIĆ